

# història

# Manaies de Girona

## 75 anys de vitalitat

Els Manaies de Girona han celebrat enguany el 75è aniversari de la seva fundació —de fet, refundació— en una llunyana Setmana Santa de 1940.

**NARCÍS SUREDA** > TEXT

**ÀNGEL ALMAZÁN** > FOTOS

**H**avien existit uns Manaies més antigament, documentats des del s. XVIII. Un reduït grup de pagesos de St. Daniel, abillats curiosament i anacrònica, custodiaven un senzill pas del Sepulcre, i sembla que la seva aparent serietat —un xic ferotge— a voltes era hilarant.

De grups de manaies, armats o estaferms n'hi ha a moltes poblacions de Catalunya i àdhuc de fora de Catalunya, però en cap cas no han esdevingut, com a Girona, una mena de fenomen.

Ja en la postguerra, molt poc després de la seva refundació, representen un esdeveniment ciutadà en aquella ciutat grisa i en aquella Setmana Santa encara més grisa. La suspensió de les seves desfilades, quan plovia, era un contratemps per a tothom —amb discretes excepcions— i un disgust per a la mainada i molta gent gran.

Els Manaies de Girona, en la meua opinió, són una autèntica singularitat i, si qui n'ha de parlar és gironí, és molt

difícil no incórrer en algun dels tòpics a bastament repetits i mitificats.

Però és indiscutible que han estat una mena de catalitzador que no només varen ajudar a fer que la processó no desaparegués sinó que han contribuït a la seva revitalització.

Els Manaies tenen el seu sentit d'existir en la processó del Sant Enterrament del Divendres Sant. La processó, inicialment, era un acte litúrgic, manifestació de pietat popular incardinada en les tradicions d'un territori d'arrels cristianes ancestrals, que va prendre impuls amb la creació de confraries —gremials o no—, a conseqüència de la contrareforma derivada del concili de Trento.

**Els Manaies han estat una mena de catalitzador que no només van ajudar a fer que la processó no desaparegués sinó que han contribuït a la seva revitalització**





Però un altre concili, el Vaticà II, tot volent tornar a l'autenticitat evangèlica, va considerar supèrflues moltes de les tradicions eclesials forjades durant segles. L'esporgada, que no es va arribar a materialitzar del tot, va afectar les processons de Setmana Santa. Tant el clergat com la jerarquia progressistes no veien prou bé aquelles manifestacions que tenien més de folklore i d'espectacle que d'espiritualitat.

És ben cert que a casa nostra mai no s'havia caigut en els grans excessos estètics que es practiquen en altres zones de l'Estat, on una fe teatral fa aflorar actituds místiques —quasi idolàtriques— que desconcerten el visitant, perquè el fet religiós esdevé una mena de competició barroca de disfresses luxoses, brodats en plata i or, estrèpits marcialment, magnífiques talles, imatges realment dramàtiques i esperança de miracles a dojo, tot plegat amanit de clavells i *saetas* de lletra intel·ligible.

Tot i sense arribar a aquests extrems, els que volien seguir els criteris del Vaticà II no veien clara la cosa, i la processó va anar perdent el suport de bona part de la clerecia i, per descomptat, de la jerarquia. L'assistència anava minvant, i fins es va retirar la Creu alçada de l'inici i l'oficiant revestit del final de la processó, de manera

>> **Manaies desfilant a la plaça del Vi, de Girona.**

que perdia el caràcter litúrgic i es convertia en una simple manifestació religiosa popular.

Però els Manaies, que creixien en nombre, eren tossuts, i varen seguir desfilant.

De ben segur que, tal com havia anat tot plegat, sense Manaies no hi hauria processó, i sense processó haurien desaparegut les confraries ja faria temps.

No obstant això, d'un temps ençà, el clergat i bona part dels fidels, potser en vista de la impossibilitat d'anorrear les manifestacions de pietat popular, s'han adonat que aquestes també són instruments vàlids per a una religiositat sincera si es reconduïxen adequadament.

I és així com, a Girona, tornem a tenir una processó litúrgica acompanyada pel bisbe mateix i per gran quantitat de participants.

Això és així, en bona part, gràcies als Manaies, que també varen ser capaços de revitalitzar la Cavalcada de Reis.

**Els Manaies també varen ser capaços de revitalitzar la Cavalcada de Reis**

I tot això, els gironins els ho hem d'agrair.

És cert, però, que no tothom que participa en la processó ho fa per raons de fe i de pregària. Molts ho fan simplement per sostenir un acte tradicional, però d'altres, cristians a la fi, ho fan perquè se senten amb dret a una manifestació confessional que mostra, en imatges i amb respecte, uns esdeveniments, ocorreguts fa dos mil anys, que han influït notablement en la història i la cultura de la humanitat i en la nostra pròpia identitat.

Darrerament s'han sentit veus crítiques, sens dubte legítimes, per la dedicació d'un espai urbà de Girona als Manaies, argumentant que la seva refundació es degué a una colla de joves retrògrads i franquistes.

No consta que cap d'ells hagués estat membre de partits o organitzacions d'esquerra abans de la contesa civil de 1936. Si, en canvi, se sap que molts eren membres de la Federació de Joves Cristians de Catalunya o d'Acció Catòlica. Una colla de joves que, tot i aquesta pertinença, varen tenir la sort







*>> Els Manaies de Girona han celebrat enguany el 75è aniversari de la seva fundació.*

d'escapar-se de la crema quan uns escamots d'amants de la democràcia i de la llibertat es varen dedicar a assassinar amics i familiars seus, i ompliren de cadàvers les cunetes de les rodalies, no feia encara gaire temps.

Aquells joves tornaven a respirar tranquils, i desitjaven i se sentien amb dret de fer lluir una processó tant de temps prohibida i fer públiques, sense por, les seves creences.

Sabem també que aquella sagnant repressió fou, semblantment, duta a terme pels guanyadors de la contesa, abans i sobretot després. A Girona en tenim significatius exemples.

Però els nostres Manaies no hi eren. Per fortuna, no hi eren al principi i no hi foren al final. Les seves armes eren de juguina.

També s'ha objectat el masclisme dels Manaies pel fet de no admetre noies. No exagerem. És el mateix, possem per cas, que s'exigís al director de la Passió d'Esparreguera que les Tres Maries fossin representades per tres nois. Cal ser seriós.

A Girona hi ha molts partidaris dels Manaies, i segurament que també hi ha detractors. Es podrà qüestionar la seva existència, les celebracions que s'han dut a terme enguany, fins i tot l'estètica del monument erigit en honor seu. Tot és legítim.

En qualsevol cas, gràcies als Manaies s'ha conservat i potenciat una tradició ben gironina, i cal felicitar-los

**A Girona hi ha molts partidaris dels Manaies i segurament que també hi ha detractors. Es podrà qüestionar la seva existència, les celebracions que s'han dut a terme enguany, fins i tot l'estètica del monument erigit en honor seu, tot és legítim**

pel seu 75è Aniversari, celebrat amb diversos actes durant l'any i amb la publicació d'un llibre elaborat amb la millor voluntat. Un llibre sempre és un record. Per molts anys.

**Narcís Sureda i Daunis**  
*és arquitecte tècnic.*

